

ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR VA ULARNING O'QUV

JARAYONIDAGI O'RNI.

Haydarov Nizomiddin Baxtiyor o'g'li

Termiz davlat pedagogika
instituti pedagogika ta'lim yo'nalishi

1-bosqich talabasi

E-mail: nizomiddinhaydarov591@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalarning nazariy asoslari, ularning turlari, ta'lim jarayoniga joriy etish usullari va o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga ko'rsatadigan ta'siri chuqur tahlil qilinadi. Shuningdek, ta'lim sifati, interfaol metodlarning afzalliklari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, kompetensiyaviy yondashuvlar va zamonaviy o'qituvchi faoliyatiga qo'yilayotgan talablar yoritilgan.

Kalit so'zlar: zamonaviy ta'lim, pedagogik texnologiya, innovatsion metod, interfaol usullar, AKT, kompetensiya, natijaviylik, o'quvchi faolligi, STEAM

Kirish: XXI asrda jamiyat taraqqiyoti, iqtisodiy va siyosiy islohotlar, raqamli dunyo sharoitida ta'lim tizimi o'z oldiga yangi vazifalarni qo'ymoqda. Endi ta'limdan talab qilinayotgan narsa – shunchaki bilim emas, balki hayotiy muammolarni hal qila oladigan, kreativ fikrlaydigan, raqobatbardosh, ijtimoiy faol shaxsni tayyorlashdir. Buning uchun esa zamonaviy pedagogik texnologiyalar hal qiluvchi ahamiyatga ega.

O'zbekiston Respublikasida ham “Yangi O'zbekiston – yangi ta'lim” tamoyili asosida ta'limda islohotlar bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda. Ushbu jarayonda innovatsion metodlar, interfaol darslar, kompetensiyaviy yondashuvlar muhim rol o'ynayapti.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar tushunchasi va zarurati

Pedagogik texnologiya nima?

Pedagogik texnologiya – bu maqsadli, tizimli, rejalashtirilgan va nazorat qilinadigan ta’lim jarayonidir, u o’quvchi shaxsini rivojlantirishga, bilim, ko’nikma va malakalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Rossiyalik olim V.P. Bepalko pedagogik texnologiyani “didaktik tizimning loyihasiga asoslangan, natija beruvchi, aniq texnologik yondashuv” deb ataydi.

Zamonaviy ta’limdan asosiy talablar:

O’quvchi shaxsini rivojlantirish

Mustaqil fikrlashni shakllantirish

Kompetensiyalarni (axborot, ijtimoiy, kommunikativ, texnologik) rivojlantirish

O’quv jarayonida subyekt-subyekt yondashuv

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning turlari

Interfaol ta’lim metodlari

Interfaol metodlar – bu o’qituvchi va o’quvchi o’rtasidagi faol hamkorlikka asoslangan dars uslubi. Unda o’quvchi markazda turadi va bilimga o’zi erishadi.

Mashhur usullar:

Aqliy hujum (Brainstorming)

Klaster (Cluster)

Venn diagrammasi

“Insert” texnologiyasi

Debat / munozara

“Baliq skeleti” texnologiyasi

Raqobatli o’yinlar

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)

Bugungi ta’lim raqamli texnologiyalarsiz tasavvur etilmaydi. AKT vositalari:

Onlayn dars platformalari (Moodle, Zoom, Google Meet)

Elektron darsliklar, interaktiv testlar

Multimediya taqdimotlar (PowerPoint, Canva, Prezi)

Sun’iy intellekt yordamidagi o’quv dasturlari (masalan: ChatGPT, Khan Academy)

Kompetensiyaviy yondashuv

Bu yondashuvda o'quvchidan quyidagilar kutiladi:

Bilimni hayotda qo'llash

Tanqidiy fikrlash

Ijtimoiy faoliyatda ishtirok etish

Mas'uliyat, tashabbus, mustaqillik

Kompetensiyaviy yondashuvni amalga oshirish uchun loyiha metodi, kvestlar, jamoaviy ishlash usullari, rolli o'yinlar qo'llaniladi.

STEAM texnologiyasi

STEAM – bu Science (fan), Technology (texnologiya), Engineering (muhandislik), Art (san'at) va Mathematics (matematika) sohalarini birlashtiruvchi ta'lim konsepsiyasi. O'zbekiston maktablarida ushbu model eksperiment tariqasida joriy etilmoqda.

O'quv jarayonida texnologiyalarni joriy etishdagi dolzarb masalalar

O'qituvchining roli

Zamonaviy pedagog – bu bilim beruvchi emas, yo'naltiruvchi, maslahatchi, yaratuvchan muhit tashkilotchisi. O'qituvchidan quyidagilar talab qilinadi:

Texnologiyalarni bilish

O'quvchilar bilan ochiq muloqot

Individual yondashuv

Tahlil, baholash, moslashuvchanlik

Dars sifati va natijadorlik

Texnologiyalarning asosiy maqsadi – natijaga yo'naltirish. Bu degani:

O'quvchi darsdan nimani o'rgandi?

Qanday ko'nikma hosil qildi?

Haqiqiy hayotda bu bilimni ishlata oladimi?

Xulosa: Zamonaviy pedagogik texnologiyalar — bugungi ta'limning asosiy tayanchi va zamonaviy jamiyat ehtiyojlariga javob beruvchi kuchli vositadir. Interfaol usullar, AKT, kompetensiyaviy yondashuvlar va ijodiy ta'lim metodlari orqali biz

shunchaki bilim emas, balki kuchli shaxs, ijodkor inson va zamon bilan hamnafas yosh avlodni tarbiyalaymiz. Shu bois har bir o'qituvchi o'z ustida doimiy ishlashi, texnologiyalarni o'zlashtirishi, darslarni shunchaki mashg'ulot emas, balki hayot maktabiga aylantirishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Hasanboyeva O. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari. – T.: O'qituvchi, 2020.
2. Karimov I. A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – T.: Ma'naviyat, 2008.
3. UNESCO. ICT in Education: A Curriculum for Schools and Programme of Teacher Development, 2011.
4. Xodjahmedov S. Pedagogik texnologiyalar asoslari. – T.: O'zMU, 2017.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-60-son Farmoni – “Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi”, 2022-yil.
6. Dovletov Z. Ta'limda interfaol metodlar. – T.: Innovatsiya, 2019.